

Κεφάλαιο 2

2.1. Τα ζώα πάνε για ψώνια

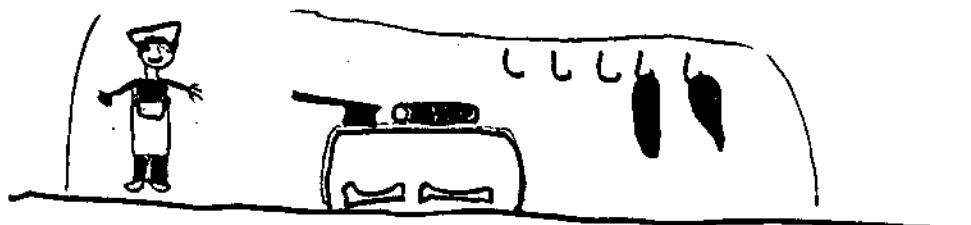
Μια φορά κι έναν καιρό ένας κροκόδειλος, μια κατσίκα και μια αρκούδα με τ' αρκουδάκι της πήγαν για ψώνια.

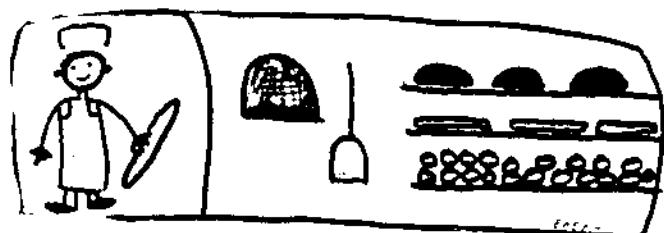
Πρώτα πήγαν στο μανάβη. Αγόρασαν χόρτα, καρότα, πορτοκάλια, καρπούζια, πεπόνια, λάχανα και πατάτες.

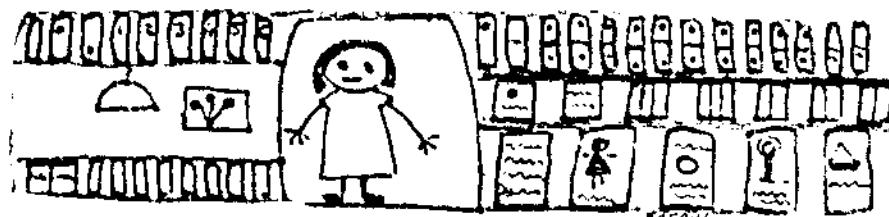
Μετά πήγαν στο χασάπη. Αγόρασαν κρέας, κοτόπουλο και κόκκαλα.

Μετά στο φούρνο. Αγόρασαν πολλές φραντζόλες, ψωμί και παξιμάδια.

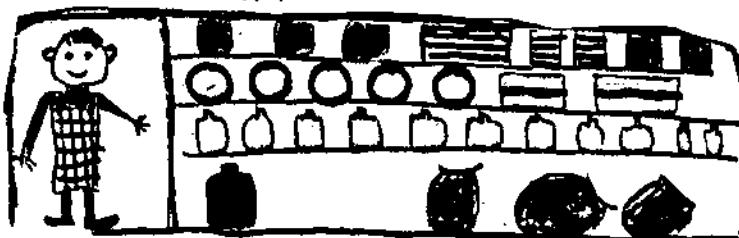
Μετά πήγαν στο βιβλιοπωλείο. Αγόρασαν βιβλία μ' αραίες ζωγραφιές και πολλές ιστορίες.

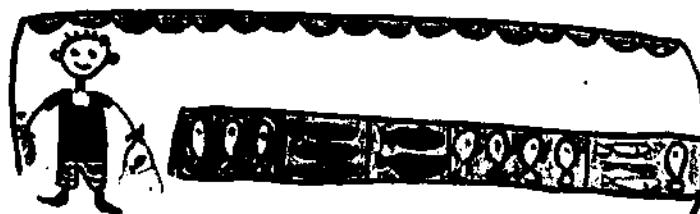
Μετά πήγαν στο φαρμακείο. Αγόρασαν σαπούνι, οινόπνευμα και ασπιρίνες.

Μετά πήγαν στο μπακάλη. Αγόρασαν τυρί, βούτυρο, μαρμελάδα, μέλι, λάδι, ελιές, ζάχαρη, αλεύρι και χαρτοπετσέτες

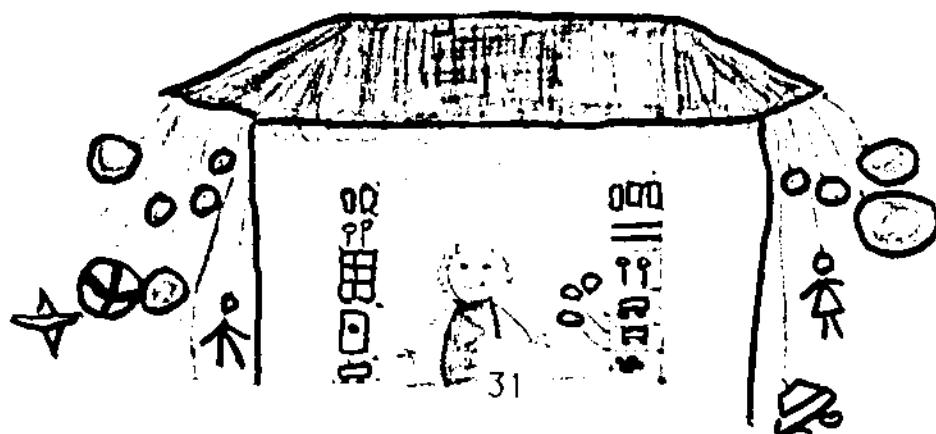
Μετά πήγαν στον ψαρά και αγόρασαν ψάρια.

Μετά πήγαν στο ανθοπωλείο κι αγόρασαν λουλούδια για να στολίσουν τα σπίτια τους.

Μετά πήγαν στο περίπτερο και αγόρασαν τσίχλες, καραμέλες, σοκολάτες, και εψημερίδες για να μάθουν τα νέα όλων των ζώων.

Τότε φόρτωσαν τα ψώνια τους στην πλάτη και ξεκίνησαν για το σπίτι. Στο δρόμο όμως συνάντησαν μια παρέα από ζώα που δεν είχαν τίποτα να φάνε. Μοίρασαν τα ψώνια και έτσι χόρτασαν όλα.

Από το βιβλίο: Μικρές ιστορίες. Κέδρος, Αθήνα 1977.

Marktinformation

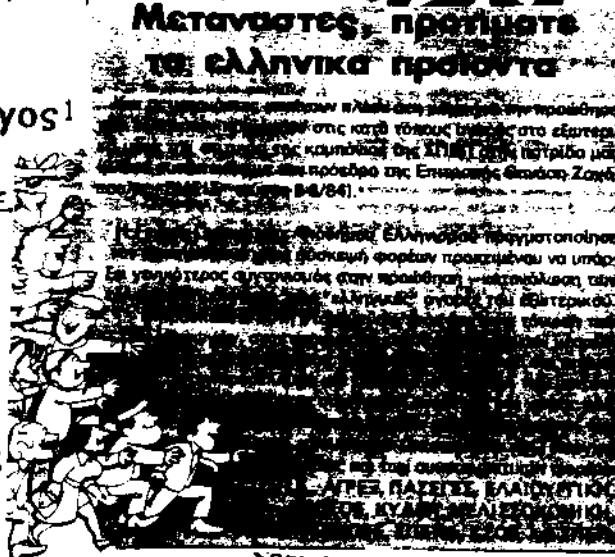
Marken-
qualität aus
deutschen
Ländern

Διάλογος¹

1. Πέστε στο διπλανό σας πώς ψωνίζετε;

- Ποια μέρα και τι ώρα;
- Σε ποια μαγαζιά;
- Βιαστικά ή με την ησυχία;
- Ποια πράγματα κι από ποιες χώρες;

RHODIUS
MINERAL-
WASSER

Πείτε στο διπλανό σας πώς ψωνίζουν στην Ελλάδα.

- Πότε είναι τα καταστήματα ανοιχτά;
- Ποια προϊόντα υπάρχουν εκεί που δεν έχουμε εμείς καθόλου ή πολύ σπάνια;
- Ποιους τύπους καταστημάτων έχει;
- Ποια προϊόντα απ' αυτά που αγοράζονται πολύ στη Γερμανία δεν πουλούν τα καταστήματα στην Ελλάδα;
- Πώς άλλαξαν τα προϊόντα με την ΕΟΚ²:

WODKA
MOSKOVSKAYA

FRANZÖSISCHER
APFEL-CIDRE

2.79

Πέστε στο διπλανό σας πώς ψωνίζουν οι Έλληνες στη Γερμανία.

- Ποια μαγαζιά προτιμούν;
- Τι προϊόντα αγοράζουν εδώ;
- Ποια προϊόντα φέρνουν από την Ελλάδα;
- Τι πράγματα παίρνουν μαζί τους όταν πάνε στην Ελλάδα για άδεια;

2. Ακούστε τι σας λέει ο διπλανός ή η διπλανή σας για τα θέματα αυτά.

Frische aus deutschen Landen

¹ ο διάλογος

- der Dialog

² η ευρωπαϊκή οικονομική
κοινότητα (ΕΟΚ)

- die Europäische Gemeinschaft (EG)

³ προτιμ(ά)ω

- vorziehen, lieber mögen

2.2. Επίθετα⁴

Το ανώμαλο επίθετο πολύς, πολλή, πολύ

Διαβάστε πρώτα τις προτάσεις και συμπληρώστε μετά τον παρακάτω πίνακα.

- Έχει πολλά παιδιά, πολλές κόρες και πολλούς γιους, αλλά δεν έχει καθόλου λεφτά.
- Τα πολλά λεφτά είναι πολλές φορές η αιτία⁵ πολλών δυσκολιών, πολλών φόβων και πολλών προβλημάτων.
- Πολλοί άντρες και πολλές γυναίκες ψύγανε στη Γερμανία.
- Οι Γερμανοί δεν πίνουν πολύ γάλα, αλλά πίνουν πολύ καφέ και πολλή μπίρα.
- Ο πολύς καπνός, η πολλή δουλειά και το πολύ φαΐ είναι κίνδυνος⁶ για μένα.
- Συνέπεια⁷ της πολλής και σκληρής⁸ εργασίας ήταν μια αρρώστια πολλών μηνών.

Εικικός αριθμός

αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
----------	--------	----------

Ονομαστική

Γενική

—

Αιτιατική

Κλητική

—

Πληθυντικός αριθμός

αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
----------	--------	----------

Ονομαστική

Γενική

Αιτιατική

Κλητική

(πολλοί)	(πολλές)	(πολλά)
----------	----------	---------

Το επίρρημα⁹ είναι: **πολύ**

⁴ το επίθετο

— das Adjektiv

⁵ η αιτία

— die Ursache, der Grund

⁶ ο κίνδυνος

— die Gefahr

⁷ η συνέπεια

— die Folge, die Konsequenz

⁸ σκληρός, -ή, -ό

— hart

⁹ το επίρρημα

— das Adverb

Συμπληρώστε τα κενά.

1. Έχει _____ προβλήματα γιατί τα επιτόκια ανέβηκαν.
2. Η γνώμη _____ υπαλλήλων είναι, πως ο καινούργιος νόμος θα έχει _____ άσχημα αποτελέσματα.
3. Για την διασκευή του βιβλίου δεν έχω _____ καιρό.
4. Ακούσ _____ και διάφορες γνώμες πάνω σ' αυτό το θέμα.
5. Εκεί δε γνωρίζει _____ ανθρώπους.
6. Χρόνια _____.
7. Στη Γερμανία τώρα δεν υπάρχουν _____ σκαντζόχοιροι.
8. Περίμενε _____ ώρες μπροστά στο νοσοκομείο.
9. Οι αστυνομίες _____ χωρών συνεργάζονται.
10. Όταν πάει στην ταβέρνα πίνει _____ κρασί.

Άκλιτα¹⁰ επίθετα

Οι όροι¹¹ για τα χρώματα είναι πολλές φορές άκλιτοι όταν είναι από ξένες γλώσσες.

Τα μάτια του, τι χρώμα έχουν;

Είναι γαλανά¹² (μπλε¹³) ή καστανά¹⁴, είναι γκρίζα¹⁵ (γκρι¹⁶), είναι μαύρα ή πράσινα;

Όχι το ένα του μάτι είναι μαύρο γιατί του έριξαν μία πέτρα και το άλλο είναι κόκκινο γιατί έκλαψε πολύ.

10 άκλιτος

- undeklinierbar

11 ο όρος

- die Bedingung, Pl.: der Fachausdruck, der Terminus

12 γαλανός, -ή, -ό

- hellblau

13 μπλε

- blau

14 καστανός, -ή, -ό

- (kastanien-) braun

15 γκρίζος, -ή, -ό

- grau

16 γκρι

- grau

Τα μαλλιά της πώς είναι;

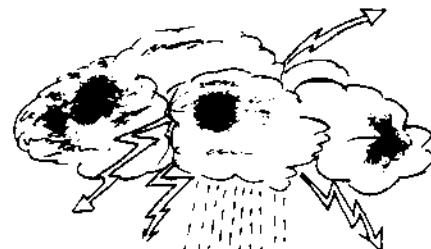
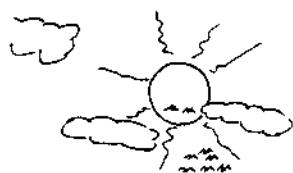
Είναι άσπρα (λευκά¹⁷), είναι καστανά, είναι γκρίζα, είναι μαύρα, είναι ξανθά¹⁸ ή μήπως είναι κόκκινα;

Δεν ξέρω τι χρώμα έχουν από τη φύση, τώρα είναι λιλά¹⁹ και μαύρα στην μια μεριά, κόκκινα και πράσινα στην άλλη μεριά του κεφαλιού της.

Η επιδερμίδα²⁰ των τουριστών²¹ πώς είναι;

Βλέπεις πολλούς τουρίστες μ' άσπρη ή λευκή επιδερμίδα, ή υπάρχουν και κάποιοι με μαύρο ή κίτρινο δέρμα²²;

Ναι, αλλά οι περισσότεροι είναι ροζ²³ στην αρχή, μετά γίνονται κόκκινοι και τέλος σοκολατί²⁴.

Τα χρώματα της θάλασσας και του ουρανού πώς είναι;

Αν είναι ο ουρανός γαλάζιος²⁵ είναι γαλάζια και η θάλασσα.

Ο γαλανός ουρανός κάνει και τη θάλασσα γαλανή.

Με γκρίζο τον ουρανό έχουμε και γκρι τη θάλασσα.

Και όταν είναι μαύρος ο ουρανός, είναι έτσι και η θάλασσα.

Μόνο που για το μπλε της θάλασσας έχουμε διαφορετικούς²⁶ βαθμούς: μπορεί να είναι μπλέ, μοβ²⁷, μενεξεδένιο²⁸, μελανό²⁹, γαλάζιο...

17 λευκός, -ή, -ό

- weiß

18 ξανθός, -ή, -ό

- blond

19 λιλά

- lila

20 η επιδερμίδα

- die Haut

21 ο τουρίστας

- der Tourist

22 το δέρμα

- die Haut, das Leder

23 ροζ(έ)

- rosa

24 σοκολατί

- schokoladenbraun

25 γαλάζιος, -α, -ο

- blau

26 διαφορετικός, -ή, -ό

- verschieden, anders

27 μοβ

- lila

28 μενεξεδένιος, -α, -ο

- lila

29 μελανός, -ή, -ό

- blau-schwarz

Και τα ρούχα³⁰ τι χρώμα έχουν;

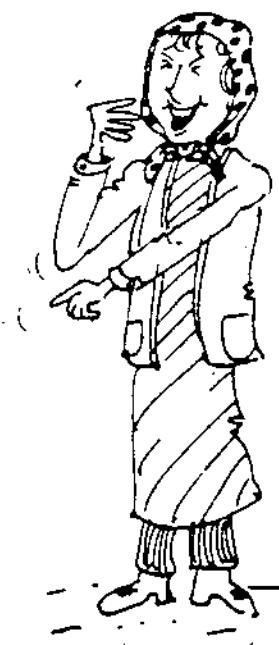
Για τα χρώματα των ρούχων δεν χρησιμοποιούμε τη λέξη ξανθά ούτε και τις λέξεις σοκολατί, καστανά και γαλανά. Όλες οι άλλες λέξεις ταιριάζουν. Δηλαδή μπορούμε να πούμε: το παλτό³¹ είναι ουρανί³² και πράσινο, η ζακέτα είναι άσπρη ή λευκή, το καπέλο³³ είναι πράσινο, το παντελόνι είναι γκρίζο ή γκρι, τα παπούτσια³⁴ είναι λιλά, το φόρεμα είναι θαλασσί³⁵, οι κάλτσες³⁶ είναι μπεζ³⁷ και το φουστάνι³⁸ είναι καφέ³⁹.

Τι χρώμα μπορούν να έχουν . . .

τα ρούγα

τα μάτια

τα μαλλιά

30 το ρούχο

– die Kleidung, Pl.: die Kleider, die Wäsche

31 το παλτό

– der Mantel

32 ουρανί

– himmelblau

33 το καπέλ(λ)ο

– der Hut

34 το παπούτσι

– der Schuh

35 θαλασσί

– meeresblau

36 η κάλτσα

– der Strumpf, die Socke

37 μπεζ

– beige

38 το φουστάνι

– das Kleid

39 καφέ

– braun

Μεταγράψτε.

1. Die schwarzen Seetiere sind auf den grauen Felsen nicht gut zu erkennen.

2. Wie lange werden wir noch grüne Bäume und blauen Himmel haben?

3. Ihre Haare waren braun, jetzt sind sie lila.

4. Die Farbe seines neuen Autos ist beige.

5. Willst du gelbe, grüne oder rosa Schuhe?

6. Der graue Himmel ist typisch für Deutschland.

7. Das rosa Kleid und der lila Hut sind im braunen Schrank.

8. Wo ist die beige Jacke und der rote Mantel?

9. Deine grauen Augen gefallen ihm sehr.

10. Er liebt die weißen Häuser und das blaue Meer der Inseln.

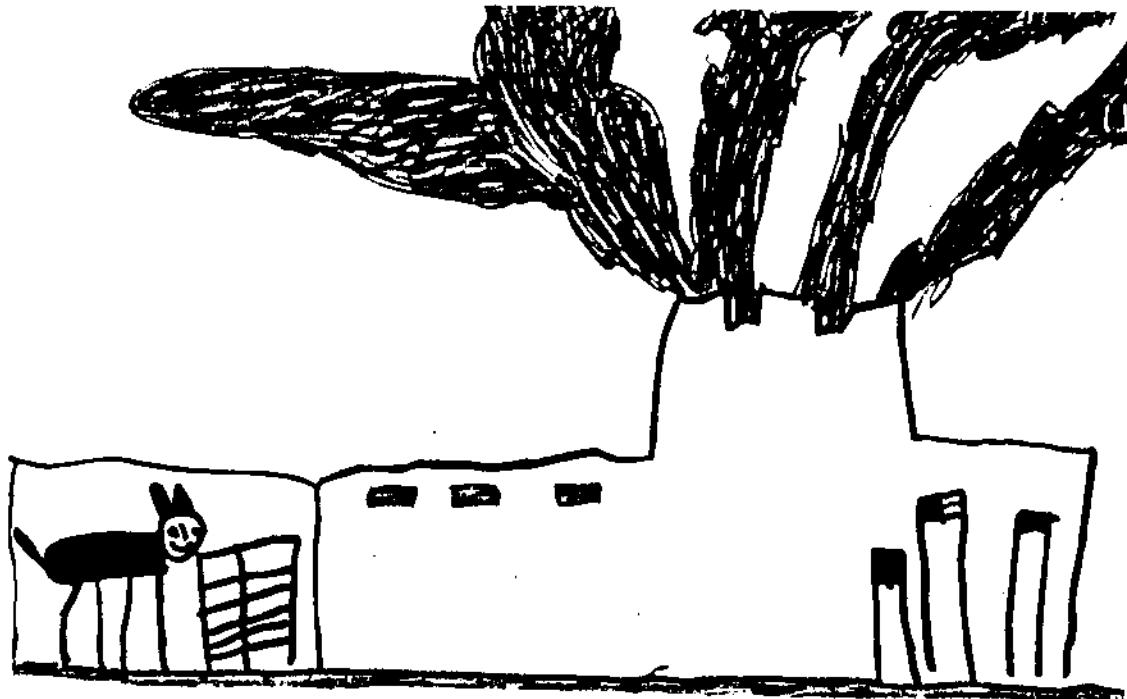
2.3. Από το χωριό στην πόλη

Σε ένα χωριό με μικρά καθαρά σπιτάκια και πολλά λουλούδια έμενε μια παρέα από ζώα: 'Άλογα, αγελάδες, γουρουνάκια, πάπιες, χήνες, σκύλοι, γάτες, κότες και κοκόρια. Τα ζώα άκουγαν για τη μεγάλη πόλη. Είχαν ακούσει για ψηλά σπίτια, μεγάλους δρόμους, χιλιάδες αυτοκίνητα και μαγαζιά που πουλούν ό,τι θέλεις.

Μια μέρα λοιπόν αποφάσισαν να πάνε στην πόλη. Από πάνω στον αέρα ήταν οι φύλοι τους τα πουλιά και όλα μαζί τσιτσίριζαν. Ο δρόμος ήταν μακρύς αλλά η χαρά τους τόση, που δεν λογάριαζαν την κούραση. 'Αρχιζε να σκοτεινιάζει, όταν από μακριά είδαν τα πρώτα φώτα της πόλης. Σειρές ολόκληρες από πράσινα, κόκκινα, κίτρινα φώτα. Τα ζώα τα έχασαν. 'Αρχισαν τότε όλα μαζί να τρέχουν για να φτάσουν ακόμα πιο γρήγορα. Βαφνικά

μπήκαν στο μεγάλο δρόμο. Χιλιάδες αυτοκίνητα έτρεχαν γρήγορα να προλάβουν. Χιλιάδες αυτοκίνητα, όμως κανένα δεν πρόσεξε τα ζώα. Στο μεγάλο δρόμο δεν υπήρχε χώρος γι' αυτά. Σκαρφάλωσαν λοιπόν στην άκρη. Ένας ψηλός τοίχος ήταν μπροστά τους. Έκαναν το γύρο του και φτάσανε μπροστά στη σιδερένια πόρτα. Κοίταξαν μέσα από τα κάγκελα. Γκρίζοι καπνοί που μύριζαν άσχημα βγαίναν. Και τι ωραίος! Έκείνη τη στιγμή ο ψύλακας, ένα γέρικο σκυλί, έτρεξε χαρούμενο κοντά τους.

- Γαβ, γαβ! Τι γυρεύετε εσείς εδώ; Από πού έρχεστε;
- Ερχόμαστε από το χωριό, είπαν τα ζώα. Ακούσαμε τόσα πολλά για τη μεγάλη πόλη και θέλουμε να μείνουμε εδώ.

Το γέρικο σκυλί τους κοίταξε λυπημένα και είπε:

- Η ζωή εδώ είναι γεμάτη φασαρία και άσχημες μυρουδιές. Η δουλειά είναι δύσκολη. Εγώ φυλάω αυτό το εργοστάσιο. Περνούν μέρες ολόκληρες χωρίς να δω άλλο σκυλί. Άσε το φαΐ. Τρώω συνέχεια φαγητά από κάτι σιδερένια κουτιά που τα λένε κουσέρβες.
- Ναι, αλλά βλέπεις πολλά ωραία πράγματα, είπαν τα ζώα. Είδαμε τι ωραία χρώματα που έχουν τ' αυτοκίνητα, όταν τρέχουν στο σκοτάδι, και οι τοίχοι των σπιτιών είναι γεμάτοι χρωματιστά γράμματα.

Τότε το γέρικο σκυλί είπε:

- Μη μιλάτε για χρώματα. Εδώ όλα είναι γκρίζα. Τα φώτα της νύχτας σβήνουν κάθε πρωί. Το πρωί θα καταλάβετε τι είναι η μεγάλη πόλη. Ξεκουραστείτε λοιπόν εδώ και αύριο ξεκινάτε πάλι.

Έτσι και έγινε. Το άλλο το πρωί τα ζώα είπαν αντίο στο φίλο τους και φύγανε. Όσο πήγαιναν ο δρόμος γινόταν δύσκολος και κουραστικός. Τα πουλιά τελείωσαν το τραγούδι. Ο αέρας ήταν βρώμικος και τους έκοψε τη χαρά. Όσο έφταναν τα σπίτια ψήλωναν. Έμοιαζαν με γκρίζα κουτιά το ένα πλάι στο άλλο. Τα ζώα κοίταξαν ψηλά και τρόμαξαν. Ένα κομμάτι γκρίζου ουρανού ξεχώριζε από τα ψηλά σπίτια, τον ήλιο δεν τον έβλεπαν πουθενά. Οι άνθρωποι της πόλης πάντα βιαστικοί τους έσπρωχναν από δω κι από κει. Τα

ζώα είχαν μεγάλη πείνα αλλά δεν βρήκαν πουθενά λίγο χορτάρι να φάνε. "Μα είναι τρέλλαι Πώς ζούνε οι άνθρωποι εδώ μέσα; Πού παίζουν τα παιδιά τους;" Είπαν τα ζώα.

Εκείνη τη στιγμή ένα παιδάκι ήρθε κοντά και γέλασε. Ήταν ο μόνος άνθρωπος της πόλης που έμοιαζε να είναι καλός.

- Εμείς φεύγουμε πάλι για το χωριό, του είπαν.
- Θα περιμένουμε να 'ρθεις να μείνεις για λίγο κοντά μας, όπως περιμένουμε κι όλα τα παιδιά της πόλης. Εκεί ο ήλιος, τα δέντρα, τα ζώα και οι άνθρωποι θα είναι πάντα φίλοι σας!

Δύσκολα τα ζώα βρήκαν το δρόμο για το γυρισμό. Βράδιαζε ξανά όταν φτάνανε πίσω στο χωριό. Ένα, δυο φωτάκια ξεχώριζαν στο σκοτάδι, αλλά χιλιάδες αρώματα γέμιζαν τον αέρα. Όλα τα λουλούδια τους καλωσόριζαν πίσω!

Μικρές ιστορίες. Κέδρος, Αθήνα 1977.

Αποδώστε με δικά σας λόγια την ιστορία.

2.4. Επίθετα σε -ής, -ήσ, -ές

Τα επίθετα αυτά είναι απ' την καθαρεύουσα⁴⁰ αλλά τα συναντούμε πολύ συχνά και στη δημοτική⁴¹.

διεθνής, -ής, -ές	- international
ασθενής, -ής, -ές	- krank, schwach
διαρκής, -ής, -ές	- lang, andauernd, ständig
ειλικρινής, -ής, -ές	- aufrichtig, ehrlich
συνεχής, -ής, -ές	- fortwährend, unausgesetzt
ακριβής, -ής, -ές	- pünktlich, genau

Ενικός αρ.	αρσενικά + θηλυκά	ουδέτερα
Ονομαστική	επιμελής	επιμελές
Γενική	(επιμελούς)	(επιμελούς)
Αιτιατική	επιμελής	επιμελές
Κλητική	επιμελής	επιμελές

Πληθυντικός αρ.

Ονομαστική	επιμελείς	επιμελής
Γενική	επιμελών	επιμελών
Αιτιατική	επιμελείς	επιμελής
Κλητική	επιμελείς	επιμελής

Να μεταφράσετε και να κλίνετε τις παρακάτω φράσεις.

der fleißige Schüler	der internationale Tag
das kranke Kind	die lange Krankheit ⁴²
der aufrichtige Mann	die fortwährende Arbeit

Προσέξτε: Μερικά απ' αυτά τα επίθετα σχηματίζουν και επιρρήματα που έχουν την αρχαία κατάληξη⁴³ -ώς:

διεθνώς	συνεχώς
διαρκώς	ακριβώς
αλλά: ειλικρινά	

⁴⁰ η καθαρεύουσα

- die Hochsprache (die reine Sprache)

⁴¹ η δημοτική

- die Volkssprache

⁴² η ασθένεια

- die Krankheit

⁴³ η κατάληξη

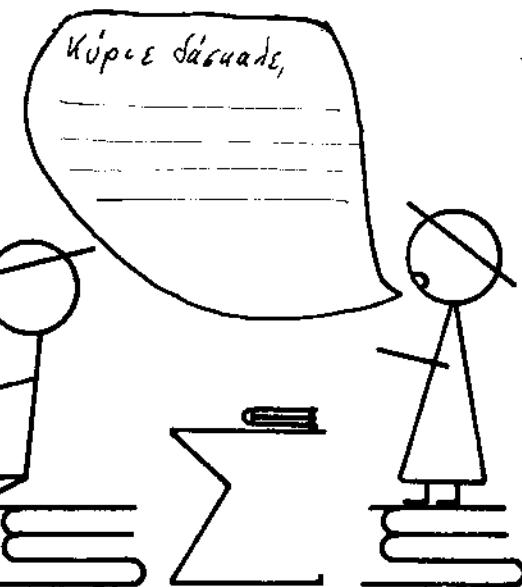
- die Endung

Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με επίθετα ή επιρρήματα.

1. Είναι _____ (επιμελής) παιδί αλλά έχει _____ (συνεχής) κακούς βαθμούς.
2. Αυτό είναι το αποτέλεσμα των _____ (διαρκής) διαφωνιών⁴⁴ μεταξύ αντρών και γυναικών.
3. Ήταν η αρχή μιας _____ (ειλικρινής) απάντησης.
4. Θα δούμε τον _____ (ασθενής) σήμερα;
5. Τότε ταξίδευα _____ (συνεχής).
6. Ξέρεις πότε είναι η _____ (διεθνής) ημέρα της γυναίκας;
7. Το πρόβλημα της γλώσσας δημιουργεί _____ (διαρκής) δυσκολίες στα παιδιά των μεταναστών.
8. Απόψε θα έχουμε μια συζήτηση για τη _____ (διεθνής) συνεργασία.
9. Οι _____ (συνεχής) ερωτήσεις του εκνεύριζαν⁴⁵ τον καθένα.
10. Είναι _____ (επιμελής) στη δουλειά τους;
11. Τι να χαρίσουμε στα _____ (ασθενής) αγόρια;
12. Κάνε _____ (ακριβής) το λογαριασμό.

Μεταφράστε.

1. Viele Kinder in den deutschen Schulen brauchen⁴⁶ fortwährend Hilfe.

2. Elent redet ständig im Unterricht.

3. Dort hörst du nie eine ehrliche Meinung.

⁴⁴ η διαφωνία

- die Meinungsverschiedenheit,
der Streit

⁴⁵ εκνεύριζω

- jdn. aufregen, jdn. nervös machen

⁴⁶ χρειάζομαι

- brauchen

4. Dies sind internationale Regeln.

5. Sie suchen fleißige Studenten.

6. Was er über seinen Aufenthalt in Deutschland sagte, war nicht aufrichtig.

7. Wir bringen dem kranken Kind Bonbons.

8. Der ständige Regen regt mich auf.

9. Der Flüchtling machte eine genaue Beschreibung seiner Reise nach Deutschland.

10. Die Diskussion beginnt gerade (genau) jetzt.

2.5. Σκόρδο και λέμπερβουρστ

Κάτω από το θρανίο του Κώστα και του Γερμανού συμμαθητή του, Μαξ, ξέσπασε μια μέρα ένας μεγάλος καυγάς. Όλη η ιστορία είχε αρχίσει ήδη από το πρωί, όταν ο Κώστας και ο Μαξ μπήκαν στην τάξη. Κάθισαν στα θρανία τους, έβγαλαν από τις τσάντες τους το ψωμί τους για το διάλειμμα, το ένα με λέμπερβουρστ και το άλλο με σκόρδο, και τα έβαλαν στο ράφι κάτω απ' το θρανίο τους. Λίγα λεπτά αργότερα, το ψωμί με το λέμπερβουρστ του Μαξ σουύφρωσε τη μύτη του

- Πω-πω-πω. Τι βρωμάει έτσι εδωπέρα; Μήπως είν' η αφεντιά σου;
- Ποιος, εγώ; Εμένα εννοείς; Ρώτησε κάπως φοβισμένα το ψωμί του Κώστα με το σκόρδο.
- Και βέβαια εσένα. Ποιον άλλον; Ποιος άλλος όταν μπορούσε να μυρίζει έτσι; Μπροσ, πήγαινε λίγο πιο κει, γιατί δεν μπορώ να σε αντέξω ούτε δυο λεπτά παραπάνω.
- Τρελλάθηκες μου φαίνεται; Δεν έχεις νοίκιάσει εσύ το χώρο. Εδώ είναι η θέση μου και εδώ όταν μείνω, απάντησε το ψωμί με το σκόρδο.
- Μπορεί εγώ να μην τον νοίκιασα τον χώρο, αλλά εδώ μπορεί να μείνει μόνο όποιος μυρίζει **κα-νο-νι-κά**, τόνισε το λέμπερβουρστ.
- Είσαι κακό και φωροπερήφανο, τούπε τότε το σκόρδο.
- Βρωμόψωμο, βρωμόψωμο, απάντησε κοροϊδευτικά το λέμπερβουρστ.

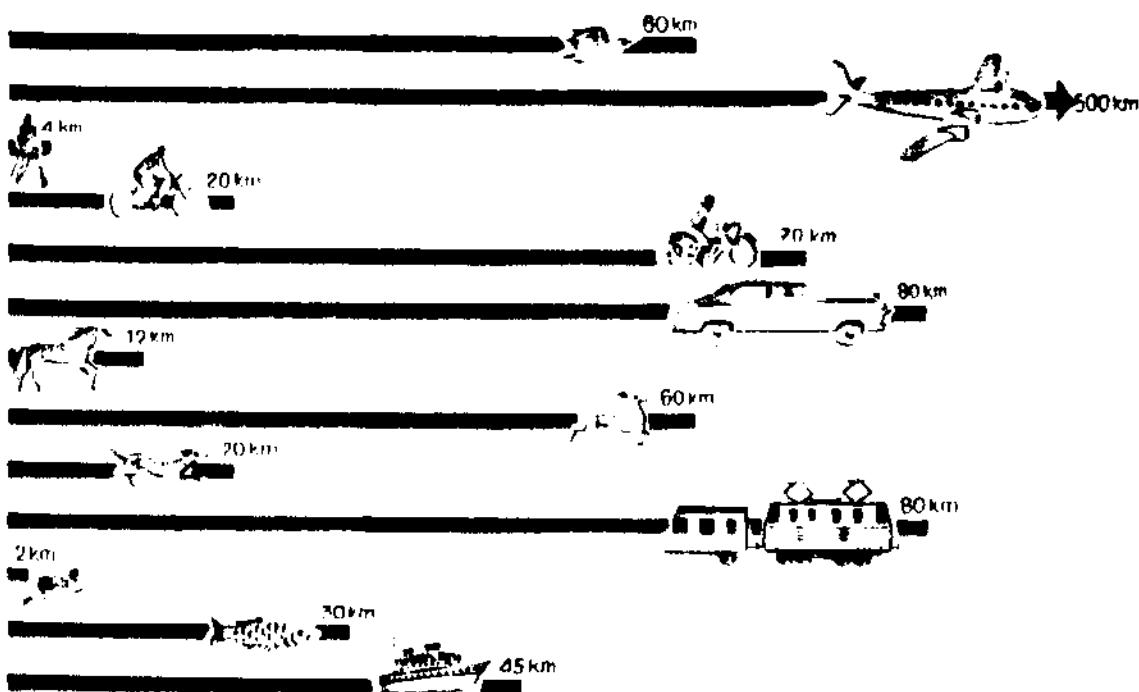
- Είσαι ανδρος και τηλίθιος.
- Και συ είσαι KANAKΕ και AUSLÄNDER, απάντησε το άλλο.
Κι απάνω πουχέ φουντώσει ο καυγάς για τα καλά, χτύπησε το κουδούνι.
Διάλειμμα.
- Ο Κώστας και ο Μαξ άρπαξαν βιαστικά τα ψωμί τους και έτρεξαν στην αυλή.
Παίζοντας με τ' άλλα παιδιά έτρωγαν λαίμαργα.

Κανένας από τους δύο δεν κατάλαβε, ότι έτρωγε το ψωμί του άλλου. Κατά λάθος τάχαν μπερδέψει. Το μόνο που πρόσεξαν ήταν ότι εκείνη την ημέρα το ψωμί τους τους άρεσε ιδιαίτερα. Και αργότερα στο σπίτι είπαν στη μητέρα τους:

- Τι νόστιμο που ήταν το ψωμί που μου είχες φτιάξει σήμερα. Θα μου φτιάξεις και αύριο απ' το ίδιο;

Ελένη Τορόση, 1987.

2.6. Οι βαθμοί των επιθέτων

Οι βαθμοί των επιθέτων λέγονται και **παραθετικά⁴⁷** και είναι ο **θετικός⁴⁸**, ο **συγκριτικός⁴⁹** και ο **υπερθετικός⁵⁰** βαθμός.

Όπως στα γερμανικά έτσι και στα ελληνικά υπάρχουν επίθετα που δεν έχουν παραθετικά.

Αυτά είναι: Επίθετα που εκφράζουν μια κατάσταση που δεν αλλάζει (μισός, -ή, -ό), επίθετα που σημαίνουν ύλη (σιδερένιος, -α, -ο), επίθετα που δείχνουν χρόνο ή τρόπο (τωρινός, -ή, -ό = jetzig, ουράνιος, -α, -ο = himmlisch).

⁴⁷ τα παραθετικά

- die Steigerungsstufen

⁴⁸ θετικός, -ή, -ό

- positiv, zuverlässig

⁴⁹ συγκριτικός, -ή, -ό

- vergleichend, Vergleichs-, hier: Komparativ

⁵⁰ υπερθετικός, -ή, -ό

- Superlativ-

Τα περιφραστικά⁵¹ παραθετικά

Τα επίθετα που έχουν παραθετικά τα σχηματίζουν και περιφραστικά.

θετικός	συγκριτικός	(σχετικός) ⁵² υπερθετικός
μικρός, -ή, -ό	πιο μικρός, -ή, -ό	ο πιο μικρός η πιο μικρή το πιο μικρό

Με τον ίδιο τρόπο σχηματίζονται τα παραθετικά των επιρρημάτων.

θετικός	συγκριτικός	(σχετικός) υπερθετικός
καλά	πιο καλά	—

Η σύγκριση γίνεται με την πρόθεση⁵³ από:
 από + αιτιατική
 απ' ότι + ονομαστική
 απ' ότι + ρήμα (με ονομαστική).

Είναι πιο μεγάλος από τον αδελφό του.
 Είναι πιο μεγάλος απ' ότι ο αδελφός του.
 Είναι πιο μεγάλος απ' ότι είναι ο αδελφός του.

Συμπληρώστε τα κενά.

1. Η χήνα είναι _____ από το σκύλο αλλά κάνει τον _____ θόρυβο. (μικρός, πολύς).
2. Η μυρουδιά από τις κονσέρβες είναι η _____ γι' αυτόν (άσχημος).
3. Η έκθεση του δημοτικού συμβουλίου φέτος δεν ήταν _____ από πέρυσι (ειλικρινής).
4. Αυτή η πάπια είναι η _____ απ' όλες τις άλλες (μεγάλος).
5. Αυτά τα κάγκελα στα σπίτια είναι _____ από κείνα (συνηθισμένος).

⁵¹ περιφραστικός, -ή, -ό

— umschreibend, zusammengesetzt

⁵² σχετικός, -ή, -ό

— betreffend, relativ, bedingt,
angemessen

⁵³ η πρόθεση

— die Präposition, die Absicht, das
Vorhaben

6. Οι δρόμοι στην πόλη ήταν _____ απ' ότι έγραψε η εψημένα (χαλασμένος).
7. Μια ειλικρινή γνώμη ακούσακόμα _____ απ' ότι νόμιζα (σπάνιος).
8. Τα φώτα της πόλης ήταν _____ και _____ απ' ότι περίμεναν (χρωματιστός, κοντός).
9. Η Ελένη διαβάζει τώρα _____ απ' το Βασίλη χωρίς να είναι _____ όμως από πριν (ωραίος, επιμελής).
10. Ποιο απ' τα δυο μηχανήματα είναι _____ (ακριβός);

Ο μονολεκτικός⁵⁴ συγκριτικός και ο σχετικός υπερθετικός

θετικός	συγκριτικός	(σχετικός) υπερθετικός
έξυπνος, -η, -ο	εξυπνότερος, -η, -ο	ο εξυπνότερος η εξυπνότερη το εξυπνότερο

Υπάρχουν επίθετα που σχηματίζουν τα παραθετικά μόνο περιφραστικά και δεν έχουν μονολεκτικούς τύπους. Τέτοια είναι πολλά επίθετα που προέρχονται⁵⁵ από ξένες λέξεις (μοντέρνος, -α, -ο⁵⁶) και επίθετα που έχουν πολλές συλλαβές⁵⁷, π.χ.⁵⁸ σύνθετα (επικίνδυνος, -η, -ο, ευκολοδιάβαστος, -η,

⁵⁴ μονολεκτικός, -ή, -ό

– einwertig

⁵⁵ προέρχομαι

– kommen von, abstammen

⁵⁶ μοντέρνος, -α, -ο

– modern

⁵⁷ η συλλαβή

– die Silbe

⁵⁸ π.χ. = παραδείγματος χάριν

– zum Beispiel

-ο⁵⁹). Το ίδιο γίνεται και με τις μετοχές⁶⁰ που έχουν κατάληξη -μενος, -η, -ο (λυπημένος, -η, -ο).

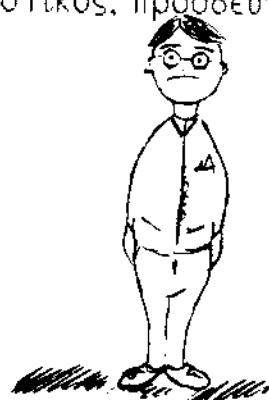
Τα πιο πολλά επίθετα σχηματίζονται όμως και μονολεκτικά.

Με τα παραδετικά των επιθέτων που είναι στα κουτάκια συγκρίνετε⁶¹ τις εικόνες μεταξύ τους.

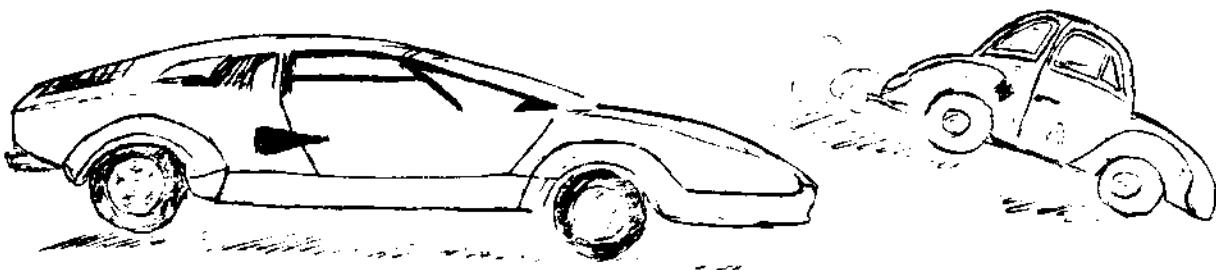
(ΟΔ)

αραίος, πλούσιος, (πιο) αδύνατος, άσχημος, σκληρός, φτωχός,
δυνατός, σπουδαίος, άξιος, κουτός, νέος, (πιο) άφουλος,
αγωνιστικός, προοδευτικός, (πιο) ψωροπερήφανος

καθαρός, φρόνιμος, (πιο) βρώμικος, ψυστικός, έξυπνος, σοβαρός,
(πιο) τρελλός, (πιο) φοβισμένος, (πιο) λυπημένος, (πιο) άτακτος,
(πιο) ανόητος, (πιο) λαίμαργος, ηλίθιος, αποφασιστικός, (πιο)
ευτυχισμένος

ακριβός, (πιο) έκτατος, καινούργιος, οικονομικός, κανονικός,
γνωστός, (πιο) επικίνδυνος

59 ευκολοδιάβαστος, -η, -ο

- gut leserlich

60 η μετοχή

- das Partizip

61 συγκρίνω

- vergleichen

Ανώμαλα παραθετικά:

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΟΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	(ΣΧΕΤΙΚΟΣ) ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
μεγάλος, -η, -ο	μεγαλύτερος, -η, -ο	ο, η, το μεγαλύτερος, -η, -ο
γλυκός, -ιά, -ό62	γλυκύτερος, -η, -ο (γλυκότερος, -η, -ο)	ο, η, το γλυκύτερος, -η, -ο ο, η, το γλυκότερος, -η, -ο)
καλός, -ή, -ό	καλύτερος, -η, -ο	ο, η, το καλύτερος, -η, -ο
κακός, -ή, -ό	χειρότερος, -η, -ο	ο, η, το χειρότερος, -η, -ο
απλός, -ή, -ό	απλούστερος, -η, -ο	ο, η, το απλούστερος, -η, -ο
γέρος, γριά	γεροντότερος, -η, -ο	ο, η, το γεροντότερος, -η, -ο
πολύς, πολλή, πολύ	περισσότερος, -η, -ο	ο, η, το περισσότερος, -η, -ο

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΕ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΟΝΟΛΕΚΤΙΚΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ, ΑΝ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟ.

1. Mein Auto ist neuer als deins, das älteste hat Manolis.

2. Wir sind stärker als ihr, aber die Nachbarskinder sind die stärksten.

3. Sind Frauen besser als Männer?

4. Dieser Kaffee ist süßer.

5. Eleni ist noch frecher als ich, aber die frechste ist Georgia.

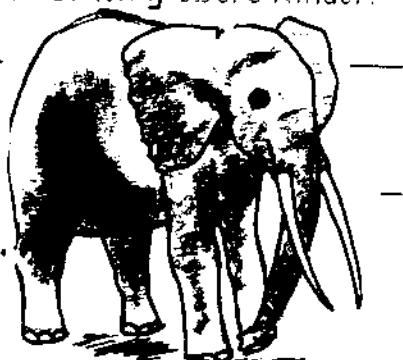
6. Diese Maschine ist schlechter als die erste.

7. Die meiste Zeit war er in Deutschland.

8. Die Nachbarn im Dorf sind alle älter als wir und haben schon größere Kinder.

9. Die meisten Artikel⁶³ kann ich nicht.

10. Das Buch ist leichter lesbar als der Zeitungsartikel.

62 γλυκός, -ιά, -ό

- süß

63 το άρθρο

- der Artikel

Προσέξτε: Τα επίνετα σε **-ής**, **-ής**, **-ές** έχουν τις καταλήξεις: **-έστερος**, **-η**, **-ο**.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	(ΣΧΕΤΙΚΟΣ) ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
ασθενής, -ής , -ές	ασθενέστερος, -η , -ο	ο, η, το ασθενέστερος, -η , -ο
επιμελής, -ής , -ές	επιμελέστερος, ...	ο, η, το επιμελέστερος, ...
ειλικρινής, -ής , -ές	ειλικρινέστερος, ...	ο, η, το ειλικρινέστερος, ...
ακριβής, -ής , -ές	ακριβέστερος, ...	ο, η, το ακριβέστερος, ...

Γράψτε πέντε προτάσεις με παραθετικά: Γιατί ήθελαν να πάνε τα ζώα από το χωριό στην πόλη.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Γράψτε πέντε προτάσεις με παραθετικά: Γιατί είναι το σκόρδο καλύτερο από το λέμπερβουρστ και αντίθετα.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Ο απόλυτος υπερθετικός⁶⁴

Όταν ξέρουμε πως ένα ουσιαστικό έχει μια ιδιότητα⁶⁵ ή ποιότητα⁶⁶ σε πολύ μεγάλο βαθμό χωρίς να γίνεται σύγκριση με τα άλλα όμοιά του, τότε χρησιμοποιούμε έναν τύπο, που λέγεται απόλυτος υπερθετικός. Τον περιφραστικό απόλυτο υπερθετικό τον σχηματίζουμε με το επίρρημα **πολύ** και το θετικό βαθμό.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΑΠΟΛΥΤΟΣ ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
μικρός, -ή , -ό	πολύ μικρός, -ή , -ό

⁶⁴ ο απόλυτος υπερθετικός

⁶⁵ η ιδιότητα

⁶⁶ η ποιότητα

– der Elativ
– die Eigenschaft
– die Qualität

παλιός, -ά, -ό

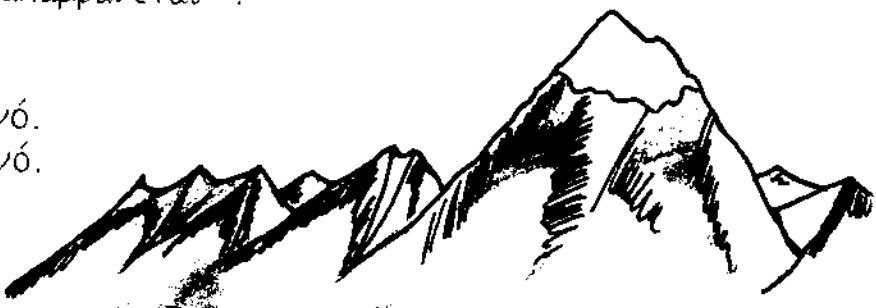

πολύ παλιός, -ά, -ό

Ακόμα σχηματίζεται και με το **πολύ πολύ** ή με την πρόθεση **πάρα** και **πολύ** ή το επίθετο μπορεί και να επαναλαμβάνεται⁶⁷:

Είναι ένα πολύ μεγάλο βουνό.
Είναι ένα πολύ πολύ μεγάλο βουνό.
Είναι ένα πάρα πολύ μεγάλο βουνό.
Είναι ένα μεγάλο μεγάλο βουνό.

Εκτός από την επανάληψη⁶⁸ έχουμε τη δυνατότητα να σχηματίσουμε απόλυτο υπερθετικό με σύνθετα:

Είναι πεντάμορφος⁶⁹.
Είναι κάτασπρος⁷¹.

Είναι ολόμαυρος⁷⁰.
Είναι κατάμαυρος⁷².

Ο μονολεκτικός απόλυτος υπερθετικός σχηματίζεται με τις καταλήξεις **-ότατος, -ή, -ο, για τα επίθετα σε **-ής, -ής, -ές**, σε **-έστατος, -η, -ο**.**

μία νεότατη εφημερίδα
ένα ωραιότατο βουνό
ένας επιμελέστατος μαθητής

eine ganz neue Zeitung
ein sehr schöner Berg
ein besonders fleißiger Schüler

Ανώμαλα (απόλυτα) υπερθετικά:

ΘΕΤΙΚΟΣ

μεγάλος, -ή, -ο
απλός, -ή, -ο
λίγος, -ή, -ο
πολύς, πολλή, πολύ

(απόλυτος) υπερθετικός

μέγιστος, -η, -ο
απλούστατος, -η, -ο
ελάχιστος, -η, -ο
πλείστος, -η, -ο

67 επαναλαμβάνω

- wiederholen

68 η επανάληψη

- die Wiederholung

69 πεντάμορφος, -η, -ο

- wunderschön, sehr schön

70 ολόμαυρος, -η, -ο

- rabenschwarz, sehr schwarz

71 κάτασπρος, -η, -ο

- schneeweiß, sehr weiß

72 κατάμαυρος, -η, -ο

- rabenschwarz, sehr schwarz

καλός, -ή, -ό

κάλιστος, -η, -ο

κακός, -ή, -ό

άριστος, -η, -ο

χείριστος, -η, -ο

κάκιστος, -η, -ο

Συμπληρώστε τα κενά με τύπους του απόλυτου υπερθετικού.

1. Η μάνα τού αγόρασε μόνο _____ (καλός) φρούτα.
2. Αυτό το κείμενο έχει _____ (δύσκολος) λέξεις.
3. Χρησιμοποιεί _____ (βρώμικος) λόγια.
4. Στο χωριό η ζωή του ήταν _____ (απλός).
5. Ο καυγάς τους ήταν _____ (παραγωγικός).
6. Αυτήν την ημέρα οι απαντήσεις της ήταν _____ (ηλιθιος).
7. Αυτό το πανεπιστήμιο είναι _____ (προοδευτικός).
8. Το αποτέλεσμα της ομάδας ήταν _____ (καταπληκτικός).
9. Ο δήμαρχος είναι _____ (ψωροπερήφανος).
10. Τα αυτοκίνητα του χασάπη είναι _____ (οικονομικός).

2.7. Νιρέας, Θερσίτης και Μένιππος

Ο Νιρέας. βασιλιάς της Σύμης, ήταν το πιο όμορφο παλικάρι που πήγε στον πόλεμο της Τροίας.

Ο Θερσίτης. ήταν ο ασχημότερος απ' τους Έλληνες που πολέμησαν στην Τροία. Ήταν αδυρόστομος και μάλωνε με τους βασιλιάδες. Σε μια συγκέντρωση του στρατού συμβουλεύει τους στρατιώτες να μην υπακούσουν στον αρχηγό Αγαμέμνονα αλλά να γυρίσουν στα σπίτια τους.

Ο Μένιππος, ήταν κυνικός φιλόσοφος που έζησε στη Θήβα. Συνδύαζε το σοβαρό με το αστείο και τον πεζό με τον ποιητικό λόγο.

Νιρέας

Να τώρα, ο Μένιππος απ' εδώ θα κρίνει ποιος από τους δυο μας είναι ομορφότερος. Πες, Μένιππε, δε σου φαίνομαι πιο ωραίος;

Μένιππος

Και ποιοι είστε εσείς; Πρώτα, νομίζω, πρέπει αυτό να ξέρω.

Νιρέας

Ο Νιρέας και ο Θερσίτης.

Μένιππος

Ποιος από τους δυο λοιπόν είναι ο Νιρέας και ποιος ο Θερσίτης; Γιατί ούτε αυτό φανερό είναι.

Θερσίτης

Έχω έως τώρα υπέρ μου ένα, αυτό, ότι είμαι όμοιος μ' εσένα και δε διαφέρεις τόσο πολύ, όσο ο Όμηρος, εκείνος ο τυφλός, σε επαίνεσε που σε είπε πιο ωραίο απ' όλους. Αντίθετα εγώ ο στραβοκέφαλος και φαλακρός καθόλου ασχημότερος δε φάνηκα στον κριτή. Κοίτα, Μένιππε, ποιον θεωρείς ομορφότερο;

Νιρέας

Εμένα ψυσικά το γιο της Αγλαΐας και του Χάροπος, που άντρας ωραιότατος στον πόλεμο της Τροίας ήρθα.

Μένιππος

Αλλά δεν ήρθες, θαρρώ, και στον κάτω κόσμο ωραιότατος. Τα οστά είναι όμοια, και το κρανίο σου σε τούτο μόνο θα ξεχωρίζει από του Θερσίτη, ότι το δικό σου είναι εύθραυστο, γιατί είναι ητελικάτο και όχι αντρίκιο.

Νιρέας

Κι όμως ρώτα τον Όμηρο πώς ήμουν, όταν πήγα στην εκστρατεία μαζί με τους Αχαιούς.

Μένιππος

Μου μιλάς για ονείρατα. Εγώ όμως βλέπω όσα τώρα έχεις, εκείνα τα ξέρουν οι τότε.

Νιρέας

Δεν είμαι λοιπόν εδώ εγώ ο πιο όμορφος, Μένιππε;

Μένιππος

Ούτε εσύ ούτε άλλος είναι όμορφος, γιατί στον Άδη επικρατεί ισοτιμία και όμοιοι όλοι είναι.

Θερσίτης

Για εμένα λοιπόν και τούτο φτάνει.

(Από το βιβλίο: Λουκιανού Εκλογές. ΟΕΔΒ, Αθήνα 1979, σ. 105-106.)

2.8. Ανάμικτες⁷³ ασκήσεις

Μεταφράστε.

1. Er hat die neuesten Schallplatten⁷⁴.
2. Die jetzige Regierung ist noch schlechter als die alte.
3. Dieser Vertreter ist sehr unentschlossen.
4. Das war der schwerste Entschluß des Stadtrats.

73 ανάμικτος, -η, -ο

74 ο δίσκος

- vermischt, gemischt

- die Schallplatte, das Tablett, der Diskus

5. Ich hatte keinen sehr guten Eindruck von der Arbeit des Komitees.
6. In diesem Blumenladen arbeitet eine sehr freche Frau.
7. Das war der stärkste Regen des Sommers.
8. Die Bauern sind ärmer als die Industriearbeiter.
9. Das war ein sehr gefährlicher Zustand.
10. Er scheint älter als er ist.
11. Ich kenne viele gelehrtere⁷⁵ und fleißigere Wissenschaftler.
12. Mach sie nicht schlechter als sie sind.

Σχηματίστε τους μονολεκτικούς τύπους.

1. μεγάλος/παιδί	<u>μεγαλύτερο παιδί</u>	<u>μέγιστο παιδί</u>
2. φανερός/ψεύτης	_____	_____
3. ήσυχος/στιγμή	_____	_____
4. γλυκός/καφές	_____	_____
5. φτηνός/κονσέρβα	_____	_____
6. όμορφος/λουλούδι	_____	_____
7. ακριβής/απάντηση	_____	_____
8. νόστιμος/φραντζόλα	_____	_____
9. κακός/παρέα	_____	_____
10. δυνατός/ψύλακας	_____	_____
11. ασθενές/αγόρι	_____	_____
12. καλός/κάγκελο	_____	_____
13. κυνικός/άνθρωπος	_____	_____
14. εύκολος/κομμάτι	_____	_____
15. εργατικός/άνδρας	_____	_____
16. άσχημος/γουρούνι	_____	_____
17. αυστηρός/δάσκαλος	_____	_____
18. κακός/δρόμος	_____	_____
19. λευκός/κοκόρι	_____	_____
20. καθαρός/δωμάτιο	_____	_____

⁷⁵ σοφός, -ή, -ό

- weise, gelehrt, vernünftig

21. ωραίος/αγελάδα	_____	_____
22. παλιός/σπίτι	_____	_____
23. πολύς/κρασί	_____	_____
24. νευρικός/άλογα	_____	_____
25. αγωνιστικός/πρόεδρος	_____	_____
26. στοιχειώδης/δικαίωμα	_____	_____
27. κουραστικός/ιστορία	_____	_____
28. οικονομικός/γυναίκα	_____	_____
29. θρησκευτικός/πολίτης	_____	_____
30. αντίξοος/συνθήκες	_____	_____

Διάλογος

1. Θέμα: Τρεις γειτόνισσες συζητούν για τα ωραιότερα φρούτα.

Κατίνα: Τα ωραιότερα φρούτα θα τα βρεις στον Πέτρο.

Ξανθή πιπη: Όχι, τα πιο ωραία τα έχει το Σούπερ-μάρκετ.

Θεοδώρα: Αν δεν τρως δικά σου φρούτα θα τρως πάντα κάτι άνοστο⁷⁶...

2. Θέμα: Δυο παιδιά συγκρίνουν τις δασκάλες τους:

Σπύρος: Η κυρία Μάιερ είναι πολύ αυστηρή...

Λευτέρης: Η κυρία Σνάιντερ είναι πολύ πιο αυστηρή μας βάζει και τιμωρίες⁷⁷...

3. Θέμα: 'Ένα αυτρόγυνο⁷⁸ μιλάει για το αυτοκίνητο που θέλουν ν' αγοράσουν:

Α.: Ν' αγοράσουμε αυτοκίνητο πετρελαίου.

Γ.: Τα αυτοκίνητα ντίζελ⁷⁹ είναι ακριβότερα αλλά τα καύσιμα⁸⁰ είναι φτηνότερα.

Α.: Μόνο που το ντίζελ είναι πολύ αργό και το ταξίδι στην Ελλάδα θα μας πάρει μια μέρα περισσότερο...

⁷⁶ άνοστος, -η, -ο

- unschmackhaft, fade

⁷⁷ η τιμωρία

- die Strafe, hier: die Strafarbeit

⁷⁸ το αυτρόγυνο

- das Ehepaar

⁷⁹ το ντίζελ

- der Diesel

⁸⁰ τα καύσιμα

- der Brennstoff

Συμπληρώστε με παραδεστικά.

κανγάς	τιμωρία
αρκούδες	άλογα
σκυλιά	αγελάδα
πορτοκάλια	γουρούνι
πέπόνι	πάπια
χασάπης	χήνες
κόκαλα	κοκόρι
μπακάλης	κριτής
τυρί	χώρος
βούτυρο	άκρη
μαρμελάδα	κάγκελα
μέλι	θόρυβοι
λάδι	όνειρο
ελιές	φύλακας
αλεύρι	φασαρία
χαρτοπετσέτες	μυρουδιά
ψαράς	κουτί
ανθοπωλεία	κομμάτι
φούρνος	χορτάρι
φραντζόλες	πείνες
βιβλιοπωλείο	γυρισμός
άρωμα	αντρόγυνο
ζωγραφιά	δίσκος
φάρμακο	εξήγηση
οινόπνευμα	ποιότητα
περίπτερα	τόπος
τσίχλες	ιδιότητα
πλάτη	εγγόνι